

بيان شرط الصلاة

So Bandingan ko Manga Sarat o Sambayang

(al Khutbah 50)

Ki: Alim, Hassanor M. Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ
 أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا، وَأَشْهَدُ أَلَّا
 إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ
 وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى
 يَوْمِ الدِّينِ ... وَبَعْدُ:

فِيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ

عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (البقرة 31)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastāinuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahibihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qulnah bitū minhā jamīan fa'immā ya'tiyannakum minnī hudan faman tabi'a hudāya falā khawfun alayhim wa lā hum yahzanūn (al Baqarah 31).

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salingogopa iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allah:

So sarat (shart) ko basa na: Skaniyan so Toos, sii pman ko kitab na: So nganin a khipatoray niyan ko kada' iyan so kada' o salakaw ron, go di niyan khipatoray ko kaadn iyan so kaadn o salakaw ron a go di pn so kada' ko lawas iyan.

So manga sarat o sambayang na: So misasankot so kapiya niyan sii rkaniyan a rakhs o kakhaparo niyan.

Go adn a rk o sambayang a manga sarat a di skaniyan khasak odi' oto maadn, igira miada' odi' na so sabagi' on, na da masak so sambayang, pd sankoto a manga sarat so:

Sarat a paganay: So kapakasold o waqto o sambayang:

Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Mataan a so sambayang na miaadn a ipapaliyogat ko miamaratiya a adn a manga waqto niyan a mattndo' (an Nisā' 103).*

Aya maana niyan na mipapaliogat sii sa manga waqto a katatamanan, sabnar a mitad sa manga waqto so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii ko sambayang, sa skaniyan dn i mianaman on, sa miaopakat so manga Muslim sa mataan a adn a rk o manga sambayang a lima a manga waqto a mattndo'.

Pitharo' o Amīrul Mu'minīn a so Umar bin al Khattāb a: So sambayang na adn a waqto niyan a isasankot on o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a di khasak ankoto a sambayang o di ron misabap.

So sambayang na khawajib ko kapakasold o waqto niyan, sabap ko katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Pakatindg anka so sambayang ko kapolid o alongan (al Isrā' 78).*

Sabnar a miaompong so manga ulama sii ko kapakallbi o kitalingomaan ko sambayang sii ko paganay ko waqto niyan sii ko katimbl iyan, sabap sank'a'i a ayat a go so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Pagoradoradi niyo so manga pipiya (al Baqarah 148).*

Go so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Go pamakot kano sa rila' a phoon ko Kadnan iyo (Ali Imrān 133).*

Go so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Go so miangaona a miangaona, na siran oto i khipakararanin ko (Allāh) (al Waqī'ah 10-11).*

Go sii ko dowā a Sahih na iniiza' ko Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) o antonaa i amal a lbi a pkhababayaan sii ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى)? Na pitharo' iyan a: So sambayang (a tionay) ko waqto niyan (piakambowat o al Bukhārī a hadith o Abdullāh Ibn Mas'ūd).

Go pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Siyapa niyo so manga sambayang (al Baqarah 238).* Na pd ko kasiyapa on so katonaya on ko paganay a waqto niyan.

So manga sambayang a paralo na lima sii ko dawndaw a go so gagawii, a oman i isa on a sambayang na adn a waqto niyan a domadait on a pinili' on o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), a makaaayon ko btad o manga oripn, sa pthonayin iran anka'i a manga sambayang sii sank'a'i a manga waqto sa di niyan siran khataronko' ko manga galbk iran a salakaw, ogaid na khaogopan iyan siran on, a go khasapngan iyan kiran so manga dosa iran a so pkhasogat iran, sa inisaginda skaniyan o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa lawasaig a pthoga

a so gii ron phaygo' so manosiya sa makalima, na da' a khalamba ko boring iyan a mlk bo' (piagayonan o dowa a Imām a hadith o Abū Hurayrah).

Go gianka'i a manga waqto na siran so:

1. So sambayang a Lohor: Phanagipoon so waqto niyan ko kapolid o alongan, so kaindag iyan sa Sdpan sii ko lmbak o kawang, a gioto so kapolid a inaloy o Qur'ān ko katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Tindgn ka so sambayang ko kapolid o alongan (al Isrā' 78).*

Khatokawan so kiapolid ko kaadn o along sa mapayag ko katampar sa Sbangan ko oriyan o kiada' iyan ko katampar sa Sdpan, sa phamts so waqto o lohor sa taman sa kabaloy o along o shayi' a datar iyan sa katas, oriyan iyan na phaninggaposan misabap roo, sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Aya waqto o Lohor na igira miapolid so alongan a miaadn so along o mama a datar o kaporo' iyan (pianothol i Muslim a hadith o Abdullāh Ibn Amr).*

Sonat so kapamakoti ko katonaya on ko paganay a waqto niyan, inonta bo' ko masa a mitataralo so kayaw niyan, ka sonat so kapakaoriya on sa taman sa lomnggaw so mayaw, sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Igira mianagompot so mayaw na pamakatnggaw kano ko sambayang (a Lohor) ka mataan a so taralo o mayaw na pd ko spot o Naraka Jahannam (piagayonan o dowa a Imam a hadith o Abu Huaryrah).*

2. So sambayang a Asar: Phanagipoon so waqto niyan ipoon ko kapaninggaposan o waqto o Lohor, aya maana niyan na sii ko kabaloy o along o shayi' a datar iyan sa katas, na phamts sa taman ko kapakabinaning o sinar o alongan ko kaontrol iyan, ko isa ko tindg o manga ulama.

Khasonat a kapamakoti ron ko paganay a waqto niyan, a skaniyan so sambayang a lmbak a so inaloy o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so kapakallbi niyan, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Siyapa niyo so manga sambayang a go so sambayang a lmbak (so sambayang a Asr) (al Baqarah 238).* Sabnar a miatankd sii ko manga hadith a skaniyan so sambayang a Asr.

3. So samabayang a Magrib: Phanagipoon so waqto niyan ko kasdp o alongan, aya maana iyan na so kigayib o matiboron a bibir o alongan langon sa da dn a khailay ron, sii ko kapantaran o lopa' a go sii ko bobong iyan, go khatokawan so kiasdp o alongan sabap ko kapayag o kalibotng o gagawii a phoon sa Sbangan, sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Igira miakaoma so gagawii a phoon sii, a go tomialikhod so dawndaw phoon sii, na miakaboka dn so giiphowasa (pianothol i Muslim).* Oriyan iyan na phamts so waqto o Magrib sa taman sa kasdp o pamorawag a mariga': A skaniyan so mapoti a masasaog a mariga' oriyan iyan na khada' so warna a mariga' sa khalamba' so mapoti a linang oriyan iyan na zdp, sa ithoos so kiada o mapoti' sabap ko kiasdp o mariga'.

Sonat so kanggagaani ko sambayang a Magrib sii ko paganay ko waqto niyan, sabap ko pianothol o at Tirmidī a go piakapiya niyan a miakapoon ko Salamah a so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na miaadn a giizambayang sa Margib igira somidp so alongan sa kiadalongan (piagayonan o dowa Imām). Sa pitharo' iyan a: *Giyoto i kpit o kadaklan ko manga tata'o a pd ko manga sahābah a go so miaoriyan iran a pd ko manga tābiin.*

4. So sambayang a Ishā’: Phanagipoon so waqto niyan ko kapos o waqto o Magrib, aya maana iyan na sii ko kasdp o pamorawag a mariga’, na phamts sa taman ko kasbang o pamorawag a ika dowā, sa mimbagi sa dowā bagi’: Waqto a kazamili’ a phamts sa taman ko isa ko tlo bagi ko kagagawii, a go waqto a kattgl: Ipoon ko kapopos o isa ko tlo bagi’ ko gagawii na taman ko kasbang o pdiyar a ika dowā.

So kataakira ko sambayang sii ko kaposan o waqto a kazamili’ (sii ko sabagi’ ko tlo bagi’ ko gagawii) na aya makallbi amay ka malbod a kazowaa on, na amay ka makargn ko manga taw na aya sonat na so kakabalaga’i ron ko paganay a waqto niyan, sa ipagr n ko margn.

Go ikagogowad (makrūh) so kapakatorog ko da pn kapakazambayang sa Ishā, ka an di phangnp so torog ko taw sa mapakada’ iyan so sambayang, a go makrūh so kathothothola’ ko oriyan iyan, a giyoto so kathoday sa pantag sa kandomana’, a phakasapar ko taw sa kapakatorog iyan komabalaga a phakatonay sa di niyan kaphakanaw ko waqto a Zobo. Sa aya madait na makatorog so taw ko oriyan o sambayang a Ishā’ sa mamantk, ka an makanaw ko kapzobo niyan sa makazambayang sa tahajjud a go makazambayang sa Zobo a makasag so lawas iyan, kagiya so Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na ipkhagowad iyan so kapakatorog ko onaan o Ishā’ a go so kathothothola’ ko oriyan iyan (piagayonan o dowā a Imām a pd ko hadith o Abū Barzah).

Giyanan amay ka so kiathoday niyan ko oriyan o Ishā’ na sii ko da’ a gona niyan a nganin, amay pman ka pantag sa antap a mapiya a go ongaya’ a phakanggay a gona na da’ a marata’ on.

5. So sambayang a Fajr (Zobo): Phanagipoon so waqto niyan ko kasbang o pidiyar (fajr) a ika dowā, sa phamts sa taman ko kasbang o alongan, sa aya sonat na so kapamakoti ron ko paganay a waqto niyan amay ka matankd a somibang dn so pidiyar.

Giyanan i manga waqto o manga sambayang a lima a so inipaliyogat skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii sankoto a manga masa niyan. Sa paliyogat rka a kasiyap anka on sa di nka kazambayangan ko da pn kaoma o waqto niyan, a go di nka taakirn sa mada’ so waqto niyan ka sabnar a pitharo’ o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

So wayl (siksa) na rk o giizasambayang a siran oto ko sambayang iran na lilipatan iran (al Ma’un 4-5). Aya maana niyan na pphakaorin iran so sambayang ko manga waqto niyan. Go pitharo’ o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: Adn a miakasalono ko oriyan iran (a pagtaw) a inilang iran so sambayang a go inonotan iran so manga baya’ a ginawa na matatankd a iphonsad siran ko siksa’ ko Naraka inonta so taw a mithawbat (Mrayam 59-60).

Aya maana a inilang iran so sambayang: Na tiaakir iran ko waqto niyan, sa so taw a pphakaorin iyan so sambayang ko waqto niyan na bithowan skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa lomilipat ko sambayang a phagilangn iyan sa inipamagita’ on o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so siksa’ a Wayl a go so Gayy a skaniyan oto na landng ko Naraka Jahannam, na sa taw a kalipatan iyan so sambayang odi’ na tiorog on na wajib on so katonaya niyan on anda’i katadmi niyan on. Pitharo’ o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: Sa taw a miakalipat sa sambayang odi’ na tiorog on na zambayangni niyan amay ka katadman iyan, ka da’ a khisapng iyan on a rowar roo.

Sa wajib so kanggagaan ko kabayadi ko sambayang a mialpas sa magaan so magaan, sa di niyan dn pnayawn i kapakasold o waqto o sambayang a so makadadatar on sa datar o kapipikira on o sabaad a manga taw, go di niyan taakirn sa taman sa kapakaliyo o waqto a isasapar on so kazambayang, ogaid na pzambayangan iyan dn sa nkoto a btad iyan a kapapantagan on.

Sarat a Ika Dowa: So Kasapngi ko Awrat:

Pd ko manga sarat o sambayang so kasapngi ko awrat, a giyoto so wajib so kasapngi ron, a go ipkhagowad so kasawa'i ron, a go ipkhaya' o ba ana makailay ron, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

Hay mbawataan o Adam kowaa niyo so parahiyasan iyo ko oman i sojud (al A'raf 31). Aya maana oto na sii ko oman i sambayang.

Go pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Da' a tharimaan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a sambayang a (babay a kiabaligan) inonta o nggolalan sa makazasapng ko kapzambayang iyan (pianothol o Abū Dāūd a go so at Tirmidī a go piakapiya niyan).*

Pitharo' o Ibn Abdilbarr a: "Miaopakat siran sii ko kiabinasa o sambayang o taw a inibagak iyan so nditarn iyan a khagaga niyan a kasapngi niyan sa lawas iyan sa mizambayang a talandiyang", sa da kazosopaka'i so kiawajib o kasapngi ko awrat sii ko sambayang, a go sii ko hadapan o manga taw, a go sii ko kisisibay, sabap ko hadith o Muāwiyah bin Haydah al Qushayrī a pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a:

Siyap anka so awrat ka inonta bo' sii ko karoma nka a go so oripn ka" na pitharo' iyan a: Pitharo' akn a: Amay ka so pagtaw na so sabaad kiran na matatago' ko sabagi'? Na pitharo' iyan a: Amay ka khagaga nka a da dn a makailay ron a isa bo' na di nka phakiilayin, na pitharo' iyan a: Pitharo' akn a: Amay ka so isa rkami na misisibay? Na pitharo' iyan a: So Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) i patot a ikamamala a di so manga taw (pianothol o Abū Dāūd a go so salakaw ron).

Sabnar o bithowan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so kasawa'i ko awrat sa piakasingay a marata' (فاحشة) sii ko katharo' iyan a manonompang ko manga kafir a:

Go igira minggolawla siran sa piakasingay (kalkas) na tharoon iran a miaoma mi skaniyan ko manga apo ami a so Allāh na inisogo' iyan rkami, tharo' anka (hay Mohammad) a mataan a so Allāh na di niyan izogo' so piakasingay (al A'rāf 28).

Sa miaadn siran a gii siran thawaf sa Baytullāh sa manga talandiyang siran sa tatangkapn iran a giyoto na pd ko agama.

So kasawa'i ko awrat a go so kailaya on na phakatonda sa marata' a piakalklk, a go skaniyan i okit ko kitaloga' ko piakasingay a go so kakhabinasa o parangay, sa datar o kasasandngi ron ko manga kaphagingd a kabibinatangi a so miadadas so mnang iyan a go miagombasay so paparangayan iyan sa lomiyangkap on so marata' a sowasowa'i, sa miadadas on so kalbihan a go so kabilangataw.

Sa so kasapngi ko awrat na katatapa ko kalbihan a go so parangay, sabap roo na sisiyapn o Shaytan so kapphangoyati niyan ko manosiya sa kasawa'i ran ko manga awrat iran, sa piakipananggilaan rki tano to o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko katharo' iyan a: *Hay mbawataan o Adam o ba kano mapitna o Shaytan sa datar o kiapakaliyowa niyan ko dowa a loks iyo phoon ko Sorga' a phlowasn iyan kiran so nditarn iran ka an iyan*

kiran mapakiilay so awrat iran (al A'rāf 27). Sa so kapzawa'i ko awrat na gasta' o shaytan a so minitaloga' on so kadaklan ko manga kaphagingd a kamamanosiya'i imanto, sa adn pn a pmbtho ron sa giyoto na kapakaozor a go kapandayan, sa miaadn so manga darpa' o manga talandiyang, sa lomiankap so kiasawa' o manga babay sa bionkarasan iran so manga lawas iran ko hadapan o manga mama sa da dn a kaya iran a go da' a kamamala iran.

Hay sanang a Muslim: Mataan a wajib so kasapngi ko awrat sa nganin a di niyan miropa so kobal iyan, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Hay mabawataan o Adam sabnar a piakatoronan ami skano sa nditarn a khasapngan iyan so manga awrat iyo (al A'rāf 26). So kasapngi ko awrat sa nditarn a phakasapng na btad a pphangnin a go wajib, sa aya taman o awrat o mama na ipoon ko posd iyan na taman ko lb iyan, sabap ko hadith o Alī a miasoat so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sii rkaniyan a: Di nka pphayaga so bobon ka, sa di ka pagilay sa bobon a oyagoyag odi na miatay (pianothol o Abū Dāūd a go so Ibn Mājah, go sii ko hadith a salakaw na: Sapng inka a bobon ka ka mataan a so bobon na awrat (pianothol o Malik a go so Ahmad a go so at Tirmidī a go piakapiya niyan a hadith o Ibn Abbās).*

Minsan pn gianan dn na pkhailay tano – a tanto a piakaratarata sa ginawa – a kadaklan ko manga mama a sii ko gii ran kazola' na pzawaan iran a manga bobon iran sa da' a sasapngan iran a rowar ko mala' a awrat iran a giya'i na makasosopak sa mapayag sankoto a manga titayan, a aya wajib kiran na so katanodi roo, sa mikoyapt siran ko manga kokoman o agama iran sa di ran lilingayin so nganin a phakasopak on.

So babay na langon dn awrat so lawas iyan, sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *So babay na awrat (piakapiya skaniyan o at Tirmidī) a go sabap ko hadith o Ummu Salamah a: Ino mipzambayang o babay so lapis a bankala' a go so salimot a ipzapng ko olo niyan a go so paras iyan sa da' a a salindang iyan na pitharo' iyan a: Amay ka so lapis a nditarn na matas a khasapngan iyan so likod o palo niyan (pianothol o Abū Dāūd).*

Go sii ko Abū Dāūd, at Tirmidī, go so Ibn Mājah a pd ko hadith o A'ishah a: *Da' a tharimaan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a sambayang a babay a kiabaligan (pkhahaydh) inonta o nggolalan sa nditarn a makasasapng ko kalangowan o lawas iyan.*

Pitharo' o at Tirmidī a: *Aya nggogolalan ko manga taw o kata'o na mataan a so babay na igira kiabaligan na go zambayang a adn ko awrat iyan a kasasawaan, na di khapakay so sambayang iyan.*

Giya'i so manga hadith a pd o katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Go di ran pphayaga so manga parahiyasan iran inonta so miapayag on a go tathaga iran so kombong iran a makasasapng ko lawas iran sii ko manga lig iran a go so rarb iran a go di ran pphayaga so parahiyasan iran inonta bo' ko manga karoma iran (an Nūr 31). Go so katharo' iyan a: Hay Nabī tharo' anka ko manga karoma nka a go so manga wata' aka a babay, a go so manga karoma o miamaratiaya a sapngn iran sa lawas iran so manga nditarn iran (al Ahzāb 59).*

Go so katharo' iyan a: *Go igira adn a iniiza iyo kiran (a manga karoma o Nabī) a kasangkapan na izaan iyo kiran ko talikhodan o rnding ka giyoto rkano i lbi a soti ko manga poso' iyo a go so manga poso' iran (al Ahzāb 53).*

Go so katharo' o A'ishah a: *Miaadn kami a pd o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a kipagiihram kami, na amay ka kasagadan kami o manga mama na tathagn o isa rkami so sapng iyan (kombong) sa paras iyan, na amay ka malpas kami ran na sawaan ami skaniyan (so paras) (piakambowat o Abū Dāūd a go so Ibn Mājah).*

Giyanka'i a manga titayan a go so miakaoma a datar iyan sa maana a pd ko kitab a go so Sunnah – a skaniyan na madakl a lomalangkap – na makatotoro' sa mataan a so babay na langon dn awrat so lawas iyan ko hadapan o mama a haros, sa di khapakay o ba adn a mapayag a pd ko lawas iyan a mlk bo' sii ko kapakamamasa iran sii ko sambayang a go so salakaw ron.

Amay pman ka mizambayang sa darpa' a da' a mama on a haros na khasawaan iyan a paras iyan sii ko sambayang, ka skaniyan na kna' o ba awrat sii ko sambayang, ogaid na awrat skaniyan ko manga mama a haros a salakaw ko madazg iyan a mama a haram on so kapangaromaa niyan on (mahram) sa di kiran khapakay (a manga mama a haros) so kailaya iran ko paras iyan a babay.

Mataan a pd sa ipkharata' a ginawa so kiasampayan ko manga babay sank'a'i a masa a manga Muslimah ko kiasawa'i ran ko rnding a go so kiazasakoya sa kapzawa'i ran ko manga awrat iran a go so kiaosar sa manga nditarn a di phakasapng, sa panayansayan ko manga babay o manga kafir a go so mimomortad ko agama Islam, *lā hawla wa lā quwwata illā billāhil aliyyil adhīm.*

Mataan a so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na adn a inisogo' iyan a dianka' a sobra sii ko kasapngi ko awrat sii ko sambayang a skaniyan so kathatanosan, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Hay mbawataan o Adam kowaa niyo so parahiyasan iyo sii ko oman i sambayang (al A'rāf 31), inisogo' iyan so kakowaa ko parahiyasan sa kna' o ba giya bo' a kazapngi ko awrat, sa miakatoro' oto sa so Muslim na aya ndait on a mapiya na so kanditar iyan sa mapiya a nditarn a go so matanos on ko kapzambayang iyan sabap ko kathindg iyan ko hadapan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a Miasotisoti a Maporo', sa khaadn so pzambayang sank'a'i a btad a matatago' sa tarotop a bontal sa kapayagan a go sa masoln.*

So Sarat a Ika Tlo: So Kapananggila'i ko Najis:

Pd sa isasarat ko sambayang so kapakawatani ko najis, sa pakawatanan o pzambayang a go mapokas on sa tarotop, sii ko lawas iyan a go so nditarn iyan a go so darpa' a pzambayangan iyan.

So najis na marzik a mattndo' a khisapar o sosen iyan so sambayang, ka datar o miatay a go so rogo' a go so khamr, a go so titi' a go so ta'i, pitharo'o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *Go so nditarn ka na soti anka (hay Mohammad) (al Muddatthir 4).* Pitharo' o Ibn Sīrīn a: Onabi nka sa ig (ilay anka so tafsir o Ibn Kathīr).

Pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Pananggila'i niyo so titi' (o ba rkano pkhitorsik) ka mataan a aya langkap a siksa' ko kobor na phoon on.*

Go siogo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) so babay a kapipii niyan ko nditarn iyan igira kiatarsikan sa rogo' a haydh, sa izambayang iyan, go inisogo' iyan oto ko dow a bakiya' a lompiyon oriyan iyan na izambayang iyan, go inisogo' iyan so kabobosi sa ig ko titi' a so mianggolawla sa masjid.

Go so salakaw roo a pd ko manga dalil a makatotoro' ko kapananggila'i ko najis, sa di khasah so sambayang a kananajisan so lawas o pzambayang sii ko lawas iyan antaa ka sii ko nditarn iyan odi' na sii ko darpa' a pzambayangan iyan, odi' na maawid sa shayi' a katatago'an sa najis.

Sa taw a makailay sa najis ko lawas iyan ko oriyen o kiazambayang iyan a di niyan katawan i kinitana' oto na so sambayang iyan na sak.

Go datar oto opama ko katawi niyan so najis ko da niyan pn kazambayang, ogaid na kialipatan iyan a kakowaa niyan on, na miakazambayang, na so sambayang iyan na sak, sii ko tindg a marayag.

Amay ka kiatokawan iyan so najis ko masa dn a gii niyan kazambayang, na go niyan magaga a kakowaa niyan on sa da' a mala' a galbk on ka datar o kalowasa niyan ko bakiya' iyan odi' na so ibobonkos iyan sa olo iyan a imāmah na kowaa niyan on sa tarosn iyan so sambayang iyan.

Amay pman ka di niyan khaparowan so kakowaa on, na miabatal so sambayang iyan.

Di khapakay so kazambayang ko darpa' a pkhoboran inonta bo' so sambayang sa miatay (janāzah) sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *So lopa' na langon dn masjid inonta so phlbngan a go so darpa' a papaygoay a lankap (hammām) (pianothol o lima a manga pahahadith inonta bo so an Nasā'i go piakapiya skaniyan o at Tirmidī).*

Go Pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Di kano pzambayang ko manga koba a go di niyo pagontodi (pianothol o sagorompong inonta so al Bukhārī).*

Go pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Tanodan a di niyo khowaa so manga koba a maga masjid (a giizambayangan) (piakambowat o Muslim).*

Kna' o ba aya sabap a kinisaparn ko kazambayang ko phlbngan na ba kawan sa najis, ogaid na kalk sa ba siran mapmasla' a go so kakowaa kiran a manga barahala, na so sabap na inioln ko okit o ba masimba so manga taw a millbng sankoto a koba.

Aya tiabiya' na so sambayang ko miatay ka khapakay a nggolawlaan ko phlbngan sabap ko kianggolawlaa on o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ), sa giyoto na khatndo' iyan a go khisankot iyan ankoto a kinisaparn on.

So lamgowan a makasosold ko ptharo'on a phlbngan (maqbarah) ko darpa' a makaliliyot ko manga kobor na di kapzambayangan, ka kagiya so kinisaparn on na mararankom iyan so phlbngan a go so kalamalama niyan a makaliliyot on.

Pitharo' o Shaykh ko Islam a so Ibn Taymiyyah a: *Miaopakat so manga Imām a da' a pmbalayin a masjid sa liawaw a koba, a go di khapakay o ba adn a ilbng a miatay sii sa masjid.*

Amay ka so masjid na makaadap sa kobor na pagalinn sa okit a pantarn so kobor, odi' na kalotn sa itogalin amay ka babago' a koba.

Amay ka pimbalay so masjid ko oriyen o koba, na adn oto a kowaan on so masjid odi' na pakadaan so ropaan o koba, sa so masjid a miambalay ko liawaw o koba na di kapzambayangan sa sonat a go paralo ka mataan a isasapar.

Di khapakay so sambayang ko masjid a so qiblat iyan na sii ko koba, sabap ko katharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Di kano pzambayang sa aya maaadap iyo na so manga kobor.*

Go di khapakay so kazambayang ko taragomabalay a phagodowan, sa isasapar so kazambayang ko sold iyan, sabap ko kababaloy niyan a darpa' a najis.

Go kagiya so kitab na inisapar iyan so kaaloya on ko ingaran o Allāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ), na so kazambayang on na aya taralbi a isapar, go kagiya giankoto a darpa' na kadna a shaytan.

Di khapakay so kazambayang ko darpa' a papaygoay a lankap (hammām) a skaniyan so darpa' a issnggay a pantag sa gii phaygo'an, kagiya skaniyan na darpa' a phlkasan a go kakadna a shaytan, na so kasapar on na mararankom iyan so darpa' a pkhalkban o pinto' iyan, sa di khapakay so kazmbayang ko sold iyan.

Go di khapakay so kazambayang ko lkowa a onta, so darpa' iyan a kakadnan iyan lalayon a go ron pkhodala.

Pitharo' o Taqiyyud Dīn a: Inisapar so kazambayang ko plkhowan a onta ka kagiya darpa' a shaytan, sa datar o kinisaparn ko kazambayang ko darpa' a hammām ka darpa' pn oto a shaytan, ka so manga darpa' a niyawa a di khailay a marata' na patot a pananggilaan on so sambayang.

Go makrūh so kazambayang ko darpa' a adn a manga piagtawtaw ron odi' na manga toladan. Pitharo' o Imām Ibn al Qayyim a: A giyoto i patot a mabaloy a makrūh so kazambayang on a di so kazambayang ko hammām, ka kagiya aya kiamakruh o kazambayang ko hammām na adn oto a sabap ko kababaloy niyan a darpa' a katatago'an sa najis, odi' na so kababaloy niyan a kadna a shaytan.

Na so pman so darpa' a adn a manga piagtawtaw ron na ron khaadn so kapanakoto, na aya kalilid a giikapanakoto o manga pagtaw na miaadn sii ko katampar o piagtawtaw a barahala a go so manga kobor (Ilay anka so Zād al Maād).

Hay Muslim: Paliyogat rka so kasiyap anka ko sambayang ka sa zoti ka phoon ko najis ko da nka on pn kasold, sa pananggila'i nka so manga darpa' a isasapar on so kazambayang on, ka an mabaloy so sambayang ka a mapiya a matatarima' sa makaayon ko sogo'an o kitab o Allāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) sa di nka pndaraynonn so manga kokoman iyan odi' na plbolbodn ka, ka mataan a so sambayang ka na skaniyan i polaos o agama nka, a anda i kapakathitho niyan na makathitho so agama, na anda i kabinasa niyan na mabinasa so agama.

So Sarat a Ika Pat: So Kaadap sa Qiblat:

Pd ko manga sarat o sambayang so kaadap sa Qiblat, a skaniyan so *al Ka'bah al Musharrafah*, a bithowan sa Qiblat sabap ko kaphagadapa on sa pphandangn o manga taw, a go so pzambayang na phagadapn iyan. Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

...Na adapn ka a paras ka ko katampar a al Masjid al Haram a go apiya anda kano miyaadn a darpa', na adapn iyo so manga paras iyo ko katampar iyan... (al Baqarah 144),

Sa taw marani sa al Ka'bah sa pkhailay niyan na wajib on so kaadapa niyan on sa so dn so lawas iyan, ka kagiya khagaga niyan a kaadapa niyan on sa tarotop, sa di ron khapakay o ba niyan silayi, na so pman so taw a marani ron ogaid na di niyan pkhailay a al Ka'bah sabap ko kaaadn o rnding a miilt kiran na panamari niyan i kaadapa niyan on sa nggolalan sa arangan, sa taman a khagaga niyan.

So pman so taw a mawatan sa al Ka'bah sii ko apiya anda a katampar ko doniya, na aya khaadap iyan na so katampar a ron matatago' a al Ka'bah, sa da' a marata' ko malo iyan kapakasilay sa katampar sa kawatan antaa ka sa diwang, sabap ko hadith a:

So pagltan a Sbangan a go Sdpan na Qiblat (piakapiya skaniyan o at Tirmidi a hadith o Abu Hurayrah).

A go miapanothol o kadaklan ko manga sahābah, giyoto na sii ko manga taw sa al Madīnah a go so makaaayon ko Qiblat iyan a makapapantag on: Sa so matatampar sa Sbangan - ibarat - na khaadn so Qiblat a sii sa pagltan a pagotaraan a go pangabagatan, sa datar oto mambo' so katampar sa Sdpan.

Di khasak so sambayang amay ka di maadap a qiblat, sabap ko katharo' o Allāh ﷻ a: *a go apiya anda kano miaadn a darpa', na adapn iyo so manga paras iyo ko katampar iyan... (al Baqarah 144), Aya maana oto na sii sa gilopa' sii sa ragat sa sbangan antaa ka sdpan.*

Inonta bo' so taw a di niyan khagaga so kaadap iyan on ka datar o taw a papatongn a go so pzolaan a di makaadap sa qiblat amay ka mapapatong a di niyan khagaga, ka skaniyan na makapzambayang ko dianka' a khagaga niyan, apiya pn da niyan maadap a qiblat, ka kagiya so sarat na khapokas ko taw a di niyan khagaga sa kiaopakatan anan ko manga ulama, go datar oto sii ko masa a kapanagompot o gii kathidawa' a go so taw a mialagoy ko solapay o bagiyaw odi' na apoy odi' na binatang a phagdas odi' na rido'ay, a go so pkhasakit a di niyan khagaga so kaadap sa qiblat, na gianka'i a manga taw na makapzambayang siran sa sa dn sa mambbtad iran apiya pn di siran makaadap sa qiblat, na mapiya dn so sambayang iran, ka kagiya skaniyan sa masa ini na sarat a di khagaga na khapokas kiran so kapphangniya on. Pitharo' o Allāh ﷻ a: *Kalkn iyo so Allāh sa taman a khagaga niyo ron (at Tagābun 16).*

Go pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: *Igira adn a inisogo' akn rkano a btad na talingomaan iyo sa taman a khagaga niyo ron.* Go miakambowat ko hadith a piagayonan o dow a Imām a: Mataan a siran na sii ko kapanagompot o kalk ko giikathidawa' na gii siran zambayang a makaaadap siran on a go di siran on makaaadap.

Go pagadapn a qiblat sa nggolalan sa okit a madakl:

Nggolalan sa pianothol so katampar iyan, sa amay ka adn a tharo' ko adap a qiblat a taw a pialiyogatan a kasasarigan a maontol na pagonotan so pitharo' iyan, amay ka skaniyan a mianothol na tatankdn iyan so katampar a qiblat.

Go datar oto igira miakatoon so taw sa manga Mihrab a Islam na aya niyan khabaloy a padoman, ka kagiya so giikambalaya ko mihrab na makatotoro' sa makaaadap sa qblat.

Khapakay pn a osarn ko katndo' a qiblat so manga bitoon, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: ...Go sabap ko bitoon na gii ran iphadoman (an Nahl 16).

So Sarat a Ika Lima: So Niyat:

Pd ko manga sarat o sambayang so niyat, a skaniyan ko basa na so: Kabantak, na sii ko kitab na: So kathkhsa ko kapnggalbka ko simba sa pantag sa kapakarani ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى).

Na aya tampata o niyat na so poso', sa di pangindaw so kilapiyatn on, ogaid na giyoto na pimbago ko agama (bid'ah) a da skaniyan nggolawlaa o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a go da pn so manga sahābah niyan, sa phniyatn iyan ko poso' iyan so pzambayangan iyan sa waqto ka datar o Lohor Asr, sabap ko hadith a:

Mataan a so manga galbk na misasankot ko niyat (piagayonan o dowa a Imam a hadith o Umar).

A go pnayat skaniyan a misasarta' ko khithapsn iyan ko takbir a kazold iyan ko sambayang, ka an mabaloy so niyat a misasarta' ko simba, amay ka maona so niyat sa masa a maito' sii ko waqto na da' a marata' on.

Go isasarat so katatap o niyat ko tnday o sambayang, sa amay ka thphdn iyan so niyat ko masa a kasasagad o sambayang na miabatal so sambayang.

Go khapakay ko taw a somiold ko sambayang a paralo a skaniyan na moonot sa imam odi' na tarambisa a kaklida niyan ko sambayang iyan sa balowin iyan a sonat amay ka giyoto na pantag sa adn a bantak iyan on a mapiya, ka datar o kiasold iyan ko sambayang a tarambisa skaniyan, na khabayaan iyan a kapakapd iyan ko sagorompong a pzambayang, na bankiringa niyan so sambayang iyan a paralo sa sonat, ka an makaonot ko sagorompong (jamā'ah).

Knal anka: A mataan a adn a sabaad a manga taw a mimbabago' siran ko niyat sa bid'ah a go kapakargn a da' a initoron on o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a tanda', sa datar o katharo'a o isa kiran sa: *Piniyat akn a kapzambayang akn sa paralo a aya rakaat iyan na manaya a tonay a soasoat ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) sa talikhodan anka'i a Imam...* a go so makadadatar roo a pd sa manga lapiyat, sa giyanan na shayi' a da nggolawlaa o Rasūlullāh (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a go da' a minitogalin a phoon on a ba niyan inilapiyat so niyat sa masoln go da pn sa mapayag, a go da niyan oto sogo'on.

Pitharo' o Shaykh ko Islam a so Ibn Taymiyyah a: So kapakatanoga ko niyat na di khawajib a go di khasonat ko kiaopakak o manga Muslim, ogaid na so kapakatanoga ko niyat na pimbago (bid'ah) a makasosopak ko Sharīah, sa o nggolawlaa niyan oto sa paparatiayaan iyan a pd oto ko agama na skaniyan na di phlng a madadadag, a miapatot on so kasiksaa on sa ta'zīr, amay ka domarkt roo ko oriyan o kiapakitokawir on a go miapayag on so kokoman iyan, balabaw ron amay ka maringasa' iyan so taw a makaoobay ron ko katanog o katharo' iyan, na amay ka di niyan g'n'kan na khataazir sa mala' a siksa' ka an iyan kag'n'ki.

Sa taman sa pitharo' iyan a: Go so sabaad ko miangaoori a Muslim na adn a piakaliyo iran a bontal sii ko kpit o as Shāfiī a giyoto kon na wajib, a giyoto na rinibat o kalankapan a manga ulama a moonot ko kpit iyan, sa miaadn so kiaribat iyan a sabap sa so as Shāfiī na pitharo' iyan makapantag ko sambayang a: "Di dn dowadowa so katharo' sa matanog ko poonan iyan", na tiankap ankoto a taw a miaribat sa aya

bantak roo o as Shāfiī na so kapakatanoga ko niyat, sa rinibat skaniyan o manga pd o as Shāfiī ko kpit iyan, sa pitharo' iran a: Aya bantak roo o as Shāfiī na so kapakatanoga ko katharo'a ko takbīr (so Allāhu Akbar) kna' o ba so niyat... sa miapos so katharo' o Shaykh.

So kilapiyatn ko niyat sa matanog na liyo ko kababaloy niyan a bid'ah, na phakasold on pn so kapakiilaylayin, a aya piangni na so kipagikhlasn ko galbk sa soasoat ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a go so kapagmaa on, inonta o ba adn a miakambowat a dalil ko kapayaga on, na aya nda'it ko Muslim na so kabaloy niyan a thataman sii ko manga tamana' o sharīah sa nggalbkn iyan so manga Sunnah sa ibagak iyan so manga bid'ah apiya antonaa i sostonan iyan a go apiya antawaa i phoonan iyan.

So Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) na pitharo' iyan a: *Tharo' anka (hay Mohammad) a ba niyo phakitokawi ko Allāh so paratiaya niyo a skaniyan na katawan iyan so nganin a madadalm ko manga langit a go so nganin a madadalm ko lopa' go so Allāh na katawan iyan a langowan a shayi' (al Hujurāt 16).*

So Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) i lbi a mata'o ko manga niyat o poso' a go so manga bantak iyan, sa di dn pangindaw so kilapiyatn on sa matanog ko sambayang a go sii ko langowan a manga simba, go so Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) i lbi a Mata'o.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahim.